

SÚR

FEJLESZTÉSI TERVE

Megbízó
Súr Község Önkormányzata
Sógorka Miklós polgármester
2889 Súr, Szabadság tér 1.

Tervező
Archicon stúdió bt.
2500 Esztergom, Kölcsey F. u. 14/a.
Tel.:+36 33 314498

2022. szeptember

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETŐ	3
Előzmények, a megbízás ismertetése	3
1. JÖVŐKÉP	4
1.2. Súr község jövőképe	5
2. STRATÉGIA	7
2.1. A TELEPÜLÉS FEJLESZTÉSÉT ÁTHATÓ HORIZONTÁLIS CÉLOK MEGHATÁROZÁSA	7
2.2. A TELEPÜLÉS ÁTFOGÓ FEJLESZTÉSÉT SZOLGÁLÓ CÉLOK MEGHATÁROZÁSA	7
3. CSELEKVÉSI PROGRAM	9
4. RÉSZLETES CSELEKVÉSI PROGRAM	22
A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZER	22
JAVASLAT A VÁLTOZÁSOK NYOMON KÖVETÉSÉRE, A FELÜLVIZSGÁLAT RENDJÉRE	22
5. FEJLESZTÉSI TERVLAP	

BEVEZETŐ

ELŐZMÉNYEK, A MEGBÍZÁS ISMERTETÉSE

Súr hatályos településszerkezeti terve 2003-ban, helyi építési szabályzata 2005-ben lépett hatályba. Az azóta eltelt időszakban az építésügyi és településrendezési jogszabályi környezetben jelentős változások léptek életbe, többek között módosították az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvényt (Étv), az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII.20.) kormányrendeletet (OTÉK), a 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről (Eljr.) és hatályba lépett a 2016. évi LXXIV. törvény a településkép védelméről.

További jogszabályi változás, hogy 2019. január 2-án hatályba lépett az ország területrendezési terveit egy törvénybe összefoglaló Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény (a továbbiakban: MaTrT), valamint hatályba lépett a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról 9/2019. (VI.14.) MvM rendelet (a továbbiakban: MvM rendelet), amely az egyes országos és kiemelt térségi övezetekre vonatkozó előírásokat határozza meg. Fenti előzményeket követően Súr Község Önkormányzat képviselő-testülete a településfejlesztési koncepció (TFK) és a településrendezési eszközök (TRE) felülvizsgálatáról döntött. A település településfejlesztési koncepciójának és településrendezési eszközeinek felülvizsgálata egy eljárásban történik.

A településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet *I. melléklete* szerinti **Megalapozó vizsgálat** tartalmi követelményei Súr község területére készülő településtervéhez 2021 évben elkészült a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló - 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet szerinti megalapozó vizsgálat.

A 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet úgy rendelkezik, hogy a 7 éven belül készült megalapozó vizsgálat - ideértve a nem e rendelet szerinti tartalommal elkészített megalapozó vizsgálatot is – felhasználható a településterv készítésénél. A megalapozó vizsgálat készítése óta eltelt rövid időre való tekintettel annak aktualizálása nem indokolt. A tervezési cél, tervezési feladat ill. tervezési terület változatlan, ezért véleményem szerint a 2021 évi megalapozó vizsgálat jelen településterv készítéséhez változtatás nélkül felhasználható.

Súr Község Önkormányzata Képviselő-testülete a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet 30. §-ban foglaltaknak megfelelően 48/2021.(VI.14.) számú határozatával elfogadta az új Településfejlesztési Koncepciót.

A településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet *3. melléklete* szerinti tartalommal készül a település **fejlesztési terve**, miután Súr Község Önkormányzata Képviselő-testülete 22/2022.(II.23.) számú határozatával döntött, hogy a települési tervek az új Kormányrendelet szerint készüljenek.

FEJLESZTÉSI TERV

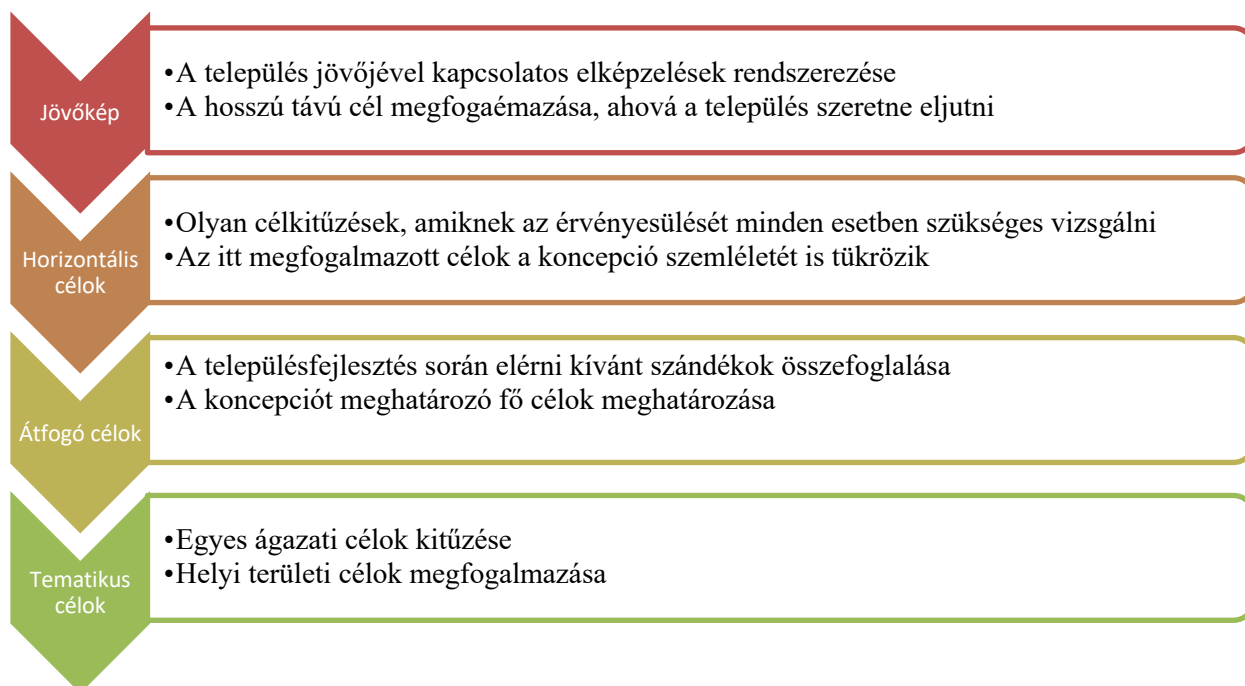
1. JÖVŐKÉP

A jövőkép kialakítása során a település hosszútávú céljainak rendszerbe foglalása történik. A jövőképpalkotás egyben irányválasztás is, mely magán hordozza a település értékrendjét, megmutatja a közösség aktivitását és dinamikáját, és segítségével könnyebb koncentrálni a helyi erőforrásokat a település fejlődésének és folyamatos megújulásának érdekében.

A településtervezés során a jövőképpalkotás fázisa az, amikor a település közössége megfogalmazhatja, milyen településen szeretne élni 15-20 év múlva, hogyan látja a település ideális jövőjét. A hosszú távú célok kitűzése azért is különösen fontos, mert az a település tud igazán sikeres lenni, amelyik évtizedes távlatban is tudja, hová akar eljutni, és rövidebb távú céljait is annak megfelelően tudja megválasztani és megvalósítani. A jövőképben meghatározott közös célok kijelölésével lehetővé válik, hogy a település fejlesztési tervei, elképzelései egy irányba mutassanak, egymás hatását erősítve, kiegészítve segítsék a település kiegyensúlyozott, dinamikus fejlődését. A jövőkép megalkotása során tisztában kell lenni azzal, hogy a település milyen belső és külső erőforrásokkal, adottságokkal rendelkezik, ezekre építve milyen lehetőségek állnak nyitva a település számára. A helyi erőforrások, adottságok kihasználásával a település stabil jövőképet alkothat. A közösen meghatározott jövőkép kitűzése, az elérni kívánt célok egységes rendszerbe foglalása kijelöli a település kívánt fejlődési irányát.

1.1. A TELEPÜLÉS JÖVŐJÉVEL KAPCSOLATOS VÍZIÓK STRUKTURÁLÁSA

1.2. SÚR KÖZSÉG JÖVŐKÉPE

Súr legyen a meglévő értékeire támaszkodó, gazdaságilag erős, turisztikailag vonzó település, ahol jó élni.

Súr természetföldrajzi helyzete igen kedvező: a Dunántúli-középhegység nagytáján belül a Bakony-vidékhez tartozó, Súra-Bakonyalja kistáj déli felében helyezkedik el, a Bakony vonulatainak oldalában, a Súr-patak völgyében. Településszerkezetét alapvetően meghatározza természetföldrajzi fekvése, a Bakonyalján megtelepült község formálódására mindig is hatása volt a domborzati és vízrajzi viszonyoknak. A település Komárom-Esztergom megye délnyugati részén, a Kisbéri járásban található, három megyehatár (Komárom-Esztergom megye, Veszprém megye, Fejér megye) találkozásánál fekszik. A településen halad át a 8208-as közút, a Kossuth Lajos utca, mely a község főutcája is egyben. A közösségi közlekedés autóbusszal biztosított, vasúti közlekedés nincs. Súr gazdaságában kiemelkedő szerepe van a mezőgazdaságnak és az erdőgazdálkodásnak. A regisztrált gazdasági vállalkozások száma az utóbbi években növekedett, mely tovább növeli a gazdaság szerepét és jelentőségét. A turisztikai potenciál a községben egyelőre kiaknázatlan, gazdasági szempontból is fejlesztendő területe a községnek.

1.2.1. Súr legyen stabil gazdasági alapokon fejlődő település

Súr kiegyensúlyozott, minőségi és fenntartható fejlődése érdekében elengedhetetlen a különböző gazdasági ágazatok folyamatos, párhuzamos fejlesztése, hogy a több lábon álló gazdasággal rendelkező település adottságait megfelelően kihasználva, a külső gazdasági folyamatokra kevésbé érzékeny módon tudjon fejlődni. Tőkeerős, új vállalkozások

betelepülésével, a meglévő vállalkozások fejlesztésével, bővülésével új munkahelyek jöhetnek létre, amely kiváló eszköz a fiatalok helyben maradásának ösztönzésére.

A páratlan természeti környezetben fekvő település jövője szempontjából meghatározó fejlődési irány a természeti értékeken alapuló turizmusfejlesztés. A település jelenleg még kevés megfelelő infrastrukturális háttérrel kiépített idegenforgalmi látványossággal rendelkezik. A jövőbeli fejlesztések során kiemelt hangsúlyt érdemes fordítani a Bakonyalja nyújtotta lehetőségekre, valamint a kerékpáros-, a lovasturizmus és a vallási turizmus kiépítésére, melyhez elengedhetetlen a helyi és térségi szereplők összefogása. A turizmus fellendítése során ügyelni kell arra, hogy egységes koncepció alapján történjenek az egyes beruházások, mivel a sikerhez a közös célok és átgondolt stratégia vezetnek.

1.2.2. Súr maradjon összetartó, gondoskodó, egészséges és családbarát közösség

A sári lakosok közelségben élnek a természeti környezettel, a népsűrűség alacsony, a beépített lakóterületek is általában telken belüli nagy zöldfelületekkel rendelkeznek. A nevelés-oktatási létesítmények színvonala magas. Ezek a körülmények a gyermeknevelésnek kiváló háttérrel biztosítanak. Bár a település társadalma az országos tendenciának megfelelően előregedő, de számos fiatal család él a településen, mert a fiatalok is szívesen visszatérnek a településre, ahol felnőttek. Bár a település aktív civil élettel rendelkezik, a közösségek köre bővíthető, a szervezetek hatékonyabbá tehetőek. A lakosság aktivitására, a bennük rejlő potenciálra a község vezetése folyamatosan építhet: a közösség ereje meghatározó. Ezenkívül a hagyományok ápolása növelheti az identitástudatot, amit a település- és a térségi marketing erősíthet. Fontos, hogy az idősek biztonságos körülmények között éljenek, a fiatalok pedig itt képzeljék el a családalapítást.

1.2.3. Súr biztosítson nyugodt biztonságos lakókörnyezetet és óvja természeti értékeit

Súr nagy értéke a községben uralkodó nyugodt hangulat, amelynek a jövőbeli gazdasági-turisztikai fejlesztések sem mehetnek a rovására. A nyugalom az itt élők számára nagy kincs és a beköltözők számára is igen nagy vonzóerő. Ennek megőrzése és a minőségi élettér kialakítása, keretek között, átgondolt, felépített koncepció mentén végrehajtott fejlesztések mellett lehetséges. A település jövőbeli fejlesztési irányainak meghatározása tehát a fenti adottságok szellemében, valamint a településen lejátszódó folyamatok és azok hatásainak figyelembevételével történhet.

2. STRATÉGIA

A fentiekben felvázolt jövőkép összehangolt cselekvés nélkül nem tud megvalósulni. Fontos tehát, hogy a jövőkép megvalósulását meghatározó célok, fejlesztési irányok – cselekvési tervként – meghatározásra kerüljenek, hogy azt követően azok megvalósításán a település döntéshozói, gazdasági szereplői és lakossága együtt munkálkodhasson, ezért megfogalmazásra kerülnek azok a településfejlesztési célok és feladatok, amelyek megvalósulása révén elérhető a felvázolt jövőkép.

2.1. A TELEPÜLÉS FEJLESZTÉSÉT ÁTHATÓ HORIZONTÁLIS CÉLOK MEGHATÁROZÁSA

A jövőkép megvalósításához vezető átfogó és azokon belüli részcélokat olyan horizontális célok hatják át, amelyeket a célrendszer egészének meghatározásánál, a megvalósítást szolgáló eszközök és intézkedések kialakításánál, ezek végrehajtásánál egyaránt érvényesíteni kell. Súr Község Önkormányzata két olyan fejlesztési szempontot emel ki, amelyek érvényesülését a koncepció tervezési és megvalósítási szakaszában egyaránt vizsgálja minden projektben. Ezek olyan szempontok, amik általánosságban elősegítik a koncepcióban megfogalmazott tartalmak hatékony működését, elérését.

2.1.1. Környezettudatosság és élhetőség

A környezettudatosság a társadalom tagjai számára a hosszú távú környezeti érdekeket céltudatosan ötvözi a tudományosan megalapozott gondolkodás és az azon alapuló magatartásformával, melynek gyakorlati célja az „ember – környezet” harmóniájának megteremtése. Súr a természeti környezettel szoros kapcsolatban élő település. A falusi életmód, az egészséges lét hosszú távon való fenntartásához a környezettudatos gondolkodásnak a hétköznapi élet minden színterén történő jelenléte szükséges. A település életét a társadalom, a gazdaság és a környezet hármasa alapvetően meghatározza. Ha a szerethetőség szemlélete érvényesül, a település fejlődése csak az élhetőség felé haladhat. A minőségi és fenntartható gazdasági fejlesztések és turizmus mellett a lakosok mindennapi életét is át kell, hogy hassa e szemlélet: magas színvonalú szolgáltatások, alapellátás, minőségi élettér és lakókörnyezet biztosításával válhat a településen élők közül egy összetartó közösség, amely a kitűzött célok megvalósulásának alapja.

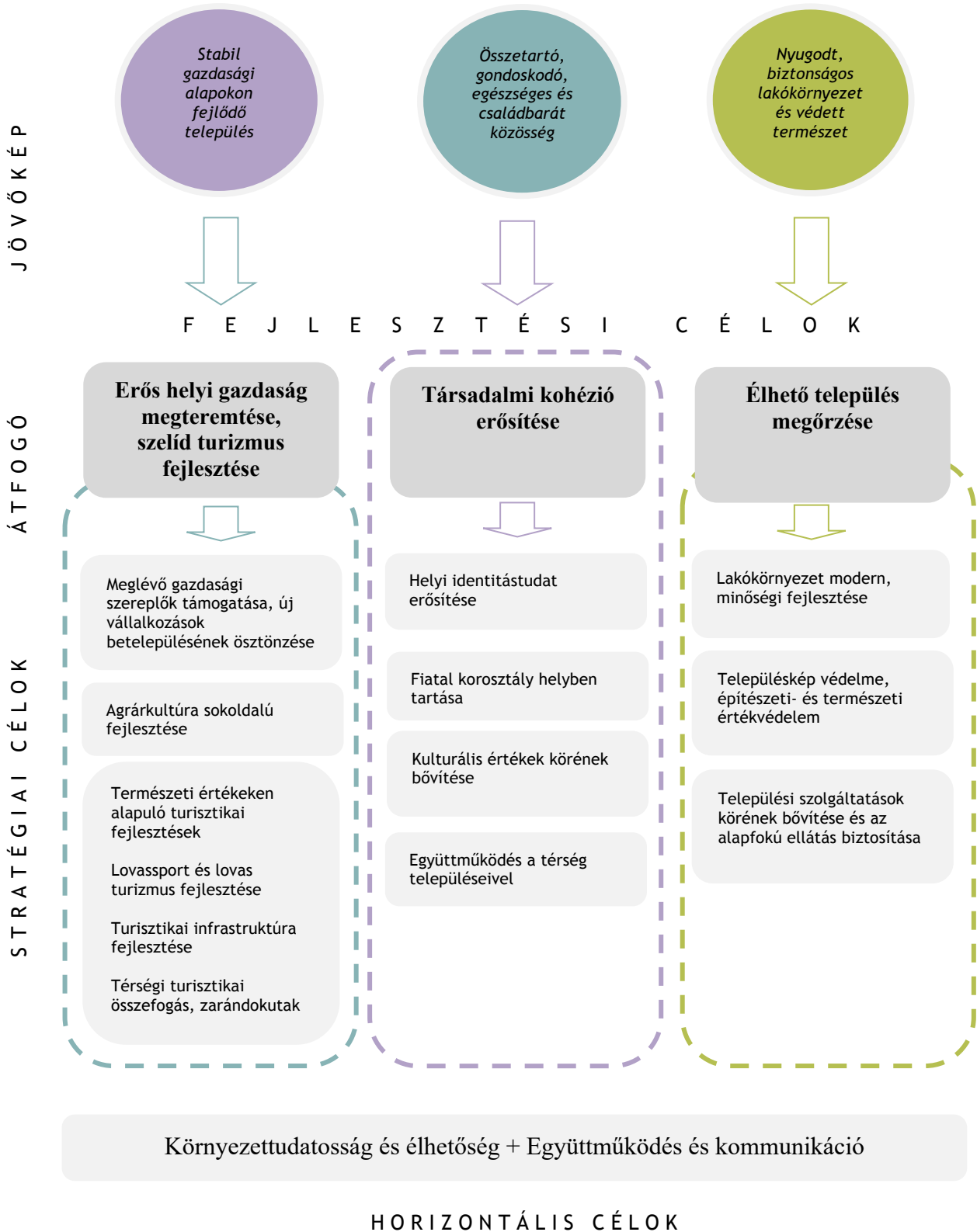
2.1.2. Együttműködés és kommunikáció

Súr több szinten is hatékony együttműködésre léphet környezetével, a szomszédos településekkel és a mikrotérségével egyaránt. A település közigazgatási területén munkálkodó gazdasági szereplőkkel való érdemi kommunikáció segíthet előre lendíteni mindenki érdekének érvényesülését. A lakosság bevonása a fejlesztésekbe a szerethetőséget és a megfelelő funkcionalitást biztosítja. Ennek megfelelően Súrom olyan fejlesztések történjenek, melyek együttműködésre, tájékoztatásra alapozódnak, melyet a település- és térségmarketing hatékonyan segít.

2.2. A TELEPÜLÉS ÁTFOGÓ FEJLESZTÉSÉT SZOLGÁLÓ CÉLOK MEGHATÁROZÁSA

A jövőkép megvalósítása érdekében három átfogó cél kerül meghatározásra, amelyek a település hosszútávú fejlődésének alappilléreit jelentik. Az átfogó célok nem értelmezhetőek egymástól elkülönülve: együtt, összehangoltan kell épülniük annak érdekében, hogy a kitűzött célok megvalósulása a lehető legsikeresebben megtörténjen.

Súr, a meglévő értékeire támaszkodó, gazdaságilag erős,
turisztikailag vonzó település legyen, ahol jó élni.

3. CSELEKVÉSI PROGRAM

3.1.1. ERŐS HELYI GAZDASÁG MEGTEREMTÉSE

A település dinamikus fejlődése csak a gazdaság kiegyensúlyozott fejlesztésével együtt érhető el. A stabil gazdaság megteremtéséhez elengedhetetlen a gazdaság különböző szegmenseinek harmonikus fejlesztése, hogy a több lábon álló gazdasággal rendelkező település adottságait megfelelően kihasználva, a külső gazdasági folyamatokra kevésbé érzékeny módon tudjon fejlődni. Fontos, hogy a meglévő gazdasági szereplők és az újonnan betelepülő vállalkozások egyaránt kedvező feltételek mellett folytathassák tevékenységüket. A település jövője szempontjából a feldolgozóipari és szolgáltató gazdasági szektor, valamint a mezőgazdaság fejlesztése egyaránt meghatározó fejlődési irány.

Tematikus célok:

- **Meglévő gazdasági szereplők támogatása, új vállalkozások betelepülésének ösztönzése**
- **Agrárkultúra sokoldalú fejlesztése**

Meglévő gazdasági szereplők támogatása, új vállalkozások betelepülésének ösztönzése

Súr község gazdasági súlya térségi szinten nem számottevő. A településen működő vállalkozások legnagyobb hányada a mezőgazdaságban és az építőipari szektorban működik. Súron az összes regisztrált vállalkozások száma 2019-ben 151 darab volt. A község cégei általában 1-2 főt foglalkoztató vállalkozások. A településen működő kisvállalkozások számos család megélhetését jelentik a településen, továbbá a települési szolgáltatások körét is színesítik. A helyi vállalkozások jellemzően a lakóterületek között helyezkednek el. Fontos cél, hogy ilyen nyugodt lakókörnyezetben a lakosságot nem zavaró tevékenységek települhessenek meg, melynek egyik feltétele a megfelelő szabályozási környezet kialakítása. A lakóterületektől északkeletre helyezkedik el. A terület a mezőgazdasági feldolgozóiparhoz és a külterületi majorsági területekhez szorosan kapcsolódnak.

A helyi vállalkozások fejlesztésének egyik alapja a helyi adottságokhoz illő termékek előállításának ösztönzése, értékesítésének fejlesztése, amely csak megfelelő lakossági és vállalkozói szemléletformálással és a beszállítói és felvásárlói hálózatok fejlesztésével érhető el. A vállalkozások fejlesztésének elengedhetetlen része az infrastrukturális környezet (iroda, telephely, közlekedési lehetőség) és technológiai fejlesztések biztosítása, továbbá helyi gazdasági együttműködések ösztönzése. Az Önkormányzat másik fontos feladata a helyi és térségi partneri kapcsolatok menedzselése, illetve a meglévő kapcsolatok továbbfejlesztésének segítése.

A község területén nagy méretű kihasználatlan felhagyott majorsági területek találhatóak, azonban kiépített ipari parkkal a település nem rendelkezik. A nagyobb vállalkozások jelentős foglalkoztatóként tudnak jelen lenni egy településen, illetve általuk az önkormányzat jelentős adóbevételre is szert tehet. Súr közlekedési kapcsolatai azért jók, mert viszonylag egyforma távolságban van a nagyobb megyeszékhelyektől, melynek következtében megfelelő infrastrukturális háttérrel és közlekedési feltárással rendelkező gazdasági területek kialakításával újabb, gazdasági szereplők megtelepedését ösztönözheti az Önkormányzat. A település területén elsősorban a környezetre jelentős hatást nem gyakorló könnyűipari, feldolgozóipari, szolgáltató vállalkozások megjelenése a cél.

A kis- és közepes vállalkozások megtelepedése, fennmaradása különböző önkormányzati intézkedésekkel (adókedvezmény), illetve egyéb forrású támogatásokkal biztosítható. A cégek fennmaradása különböző önkormányzati beruházásokhoz kapcsolódó megrendelésekkel is segíthető. A vállalkozások megtartásával, növekedésével és új vállalkozások bevonásával új munkahelyek jöhetnek létre a településen. Az induló vállalkozásokat ösztönözni kell arra, hogy helyi lakosokat foglalkoztassanak, amely által a településről ingázók számának csökkenését eredményezheti.

Agrárkultúra sokoldalú fejlesztése

Súr esetében a tájképet alapvetően a **szántó- gyepek és erőterületek váltakozása** határozza meg. A település területének megközelítőleg 1/3-t erdők borítják. Elsődleges rendeltetésük alapján gazdasági, védelmi és egyéb erdőrészek találhatók a településen. Legnagyobb arányban gazdasági erdők (94,09%) vannak jelen. A mezőgazdaság sokszínűvé tétele és a hagyományok megőrzése végett a jövőben fontos a hagyományos mezőgazdasági kultúrák (kiskertes növénytermesztés, szőlőművelés) felélénkítése, valamint új termelési formák (gyümölcsstermesztés, kertészeti növénytermesztés, állattartás) honosítása.

A mezőgazdaság felélénkítése, gazdasági szerepkörének növelése a gazdálkodók támogatásával, a pályázati lehetőségek kihasználásával valósulhat meg. A községben működő vállalkozások nemzetgazdasági ágak szerinti besorolását vizsgálva megállapítható, hogy jelentős a mezőgazdasági, erdőgazdálkodási, halászat nemzetgazdasági ágakban regisztráltak aránya, az összes vállalkozás 50%-át teszik ki.

A **Tanyás majorok** a település külterületén, a belterülettől távolabb helyezkednek el. A településrész két önálló egységből áll. **Mezőgazdasági területek** megközelítőleg a település felét fedik, főként Súr alacsonyabban fekvő részein helyezkednek el. A területekre nagytáblás művelés jellemző, mely talajtani és az élővilág szempontjából nem előnyös művelési mód. A szántókat csak néhány helyen kísérik mezővédő erdősávok, kialakításuk nagyobb arányban lenne szükséges, mivel fontos összeköttetést biztosító elemek, illetve élőhelyet biztosítanak a művelt területekről kiszoruló élőlények számára.

A **gyepterületek** elszórtan, a szántóterületek köré szerveződve és azok közé ékelődve vannak jelen Súron, ezáltal a táj minimális mozaikosságát biztosítják. Jellemzően legelőként hasznosított területek. A gyepek gyakran nagy természeti és ökológiai értékkel bírnak. A településen kis arányban jelennek meg **gyümölcsösök, és szőlők**.

A kiskertes növénytermesztés és szőlő- és gyümölcsstermelés egyrészt szabályozási eszközökkel (pl.: műveléshez kötött lakó funkció elhelyezés), másrészt a gazdák támogatásával, felvásárló piac kialakításával, szövetkezet kialakításával segíthető elő, melyben az önkormányzat és a helyi vállalkozások jelentős előrelépéseket tehetnek (helyi termékeket árusító kiskereskedelmi boltok, helyi piac, önkormányzati étkeztetés, REL (rövid ellátási lánc) kialakítása, zöldségdoboz rendszer). A község területén jelenleg több lótarással foglalkozó vállalkozás is működik, valamint a környező településeken is számos lovassporthoz kapcsolódó terület és vállalkozás található. A lovassport és lovasturizmus fellendítése a település turisztikai fejlődésének egyik alapját jelentheti, így a lótarás ösztönzése, valamint a lótenyésztés meghonosítása támogatandó cél. A településen számos állatfaj háztáji illetve telepeken történő tartása rejt fejlesztési potenciált magában. Az állattartás révén számos termék (tej, sajt, hentesáru) helyben előállíthatóvá válik, ami növeli a település önellátását, csökkenti az ökológiai lábnyomot és új munkahelyeket teremt.

A gazdaság élénkítése, a hagyományok megőrzése, valamint a turizmus fejlesztése érdekében a jövőben érdemes figyelmet kell fordítani a szőlőművelés felélénkítésére. Az egykor virágzó

szőlőkultúrát a település területén található szőlőhegy jelzi. A környezet rendezéséhez a Tulajdonosok és az önkormányzat együttműködésére van szükség.

3.1.2. SZELÍD TURIZMUS FEJLESZTÉSE

A turizmus napjainkra a világ harmadik legnagyobb gazdasági ágazatává nőtte ki magát és munkahelyteremtő lehetőségei mellett lakosság megtartó képessége sem elhanyagolható. Súr idegenforgalmát a természeti környezetre és a lovasturizmusra érdemes alapozni. Támogatni kell a falusi turizmus, illetve a település megismerését segítő rendezvényeket. Biztosítani kell azt, hogy a rendezvények időpontja a környező településekkel összehangoltan legyen meghatározva, a helyi (térégi rendezvények) egymást erősítve jelenjenek meg térben és időben. A helyi turizmus minőségi irányba történő fejlesztése csak összehangolt, egységes stratégia alapján valósulhat meg, valamennyi helyi szereplő bevonásával.

Tematikus célok:

- **Természeti értékeken alapuló turisztikai fejlesztések**
- **Lovassport és lovas turizmus fejlesztése**
- **Turisztikai infrastruktúra fejlesztése**
- **Térégi turisztikai összefogás, zarándokutak**

Természeti értékeken alapuló turisztikai fejlesztések

A Bakonyalján fekvő község jelentős természeti és táji értékekkel rendelkezik. Magyarország legszebb fekvésű települése címmel is büszkélkedhet. A Bakony lankái természeti értékekben igen gazdagok, melyek nemcsak a helyben élők számára jelentenek értéket, de turisztikai szempontból is kiemelkedő jelentőséggel bírnak. Turisztikai fejlesztés csak a természeti értékek károsítása nélkül, azok védelmének előtérbe helyezésével valósulhat meg, ezért Súron a „szelíd” turizmus fejlesztését tűzték ki célul. Az egyensúly megteremtése nehéz feladat, hiszen a megnövekedett látogatószám esetén a természeti értékek sérülése sok esetben elkerülhetetlen. Ezért a turizmus fejlesztése során elsősorban olyan formák részesítendőek előnyben, melyek a természetet nem károsítják. Ilyen például az ökoturizmus, a kerékpáros turizmus és a természetjárás.

Az öko- vagy zöldturizmus iránti igény folyamatos növekedésével Súr számos módon kamatoztathatja természeti és táji adottságait. A szelíd turizmus egyik lehetséges fejlesztési iránya a településen a kerékpáros turizmus élénkítése. A kerékpározás kultúrájának terjedése igen nagy turisztikai potenciált hordoz magában országszerte. A település területén jelenleg kijelölt kerékpárút nincs, ám egyedülálló természeti környezete, látványkapcsolatai kiváló helyszínt biztosítanak a kerékpározásra. A településről több irányban is lehetőség van kerékpárút kiépítésére. Súr a kerékpárosturizmus szempontjából kitűnő domborzati és tájképi adottságokkal rendelkezik, így a kerékpárutak megépülésével vagy kijelölésével, valamint a településen belüli kerékpáros közlekedés biztonságos feltételeinek megteremtésével a község a térségbe ellátogató kerékpáros turisták kitűnő „megállóhelye” lehet. Ehhez elengedhetetlen a szükséges infrastrukturális háttér fejlesztése, kerékpárúthálózat építése, kerékpárkölcsonzó, szervíz, kerékpáros panzió kialakítása és a kereskedelmi és szolgáltató egységek, valamint turisztikai látványosságokhoz tartozó tárolási lehetőségek biztosítása.

A település területét több túra- és zarándok útvonal is érinti. A község domborzati viszonyai kedveznek a könnyebb túrák kedvelőinek, de a Bakony közelsége és a település közelében

haladó országos túraútvonalak által a nagyobb kihívást rejtő túrák kedvelőinek, a bakancsos turizmus híveinek is megfelelő állomása lehet.

A település turisztikai célpontjainak egy része külterületen helyezkedik el. A megfelelő turisztikai potenciál kihasználása érdekében ezek gyalogos, kerékpáros, esetleg lovas megközelíthetősége, tömegközlekedési átszállási pontoktól való elérhetősége javítandó. A gyalogosútvonalak, turistaútvonalak fejlesztése, pihenőhelyek kialakításával, információstáblák kihelyezésével érhető el. A település területén, a Bakony hegylábasain elhelyezkedő erdőterületek további turisztikai hasznosítása többek között erdei iskola illetve erdei kalandpark kialakításával is lehetséges, amit a már meglévő attrakciók egészíthetnek ki, mint a Montaincart pálya bővítése, a lombkorona-sétány és erdei pihenőpark fejlesztése vagy a horgászto környezetének kiépítése. A helyi 9 túraútvonal mellett a vadászat is lehet vonzó cél az ide érkezőknek. <http://www.sur.hu/index.php/turizmus/turautvonalak>

Lovassport és lovas turizmus fejlesztése

A lovasturizmus a magas fajlagos költségű turizmuságak egyike, azonban Súr földrajzi adottságainak köszönhetően megjelenhet a lovassport a község turisztikai kínálatában. Mivel napjainkban a lovas turizmus egyre nagyobb létszámot vonzó szabadidős sport, fontos célként jelenik meg lovas turisztikai létesítmények, lovas tereplovaglásra, távlovaglásra alkalmas útvonalak minőségi fejlesztése, bővítése és népszerűsítése. A lovassportok és maga a lovasturizmus biztosíthatja a település számára azt a helyi attrakciót, mely többletet jelent a környező települések kínálatához képest.

Ahhoz, hogy a lovaglóközönség figyelmét a település felkeltse, szükség van lovastúra útvonalak kialakítására. Az útvonal fokozatos bővítésével a település később csatlakozhat a szomszédos települések lovas útvonalaihoz, majd velük együtt létrehozhat egy integrált (országos) lovastúra útvonalat. A közösségi körutak fontosak, biztosítják a hozzáférést a lovasok számára a járműforgalom mentes utakhoz, és egyben nyitva lehet a kerékpárosok és gyalogosok számára is. A településen működő lovas létesítmények a lovassport és lovasturizmus igen rendkívüli széles skáláját biztosíthatják az idelátogatók számára. A bérlovaglásra és lovastúrák szervezésén túl, a település különböző lovasbemutatók, lovasszínház színteréül is szolgálhat.

Turisztikai infrastruktúra fejlesztése

A településen a turisztikai szolgáltatások terén jelentős fejlesztések valósultak meg, a község területén bár több szálláshely és vendéglátóhely is megtalálható, azonban a turizmus fellendülése magával vonhatja további szálláshelyek és szolgáltatások kiépítését, a meglévő szolgáltatások körének bővítését is.

Ahhoz, hogy egy település turisztikai vonzereje növekedjen, marketingtevékenységét tudatosan, hatékony módszerekkel kell, hogy végezze. A marketingtevékenység megvalósulhat többek között offline felületeken (tájékoztató kiadványok terjesztésével turisztikai információs pontokon), valamint internetes portálokon, fórumokon. A marketing-tevékenység részét képezi a településen belül eligazító táblák kihelyezése, központi információs tábla elhelyezése. Súr meglévő és lehetséges turisztikai célpontjainak jelentős része belterületen, illetve a belterületről könnyen megközelíthető területen helyezkedik el, így egy turisztikai fogadóépület optimálisan a település főutcája mentén kaphatna helyet.

A turizmus minőségi irányba történő fejlesztése csak összehangolt, egységes stratégia alapján valósulhat meg, amely annak összes szereplőjét érinti. A minőségi irányba történő elmozduláshoz egységes turisztikai koncepció megalkotása szükséges, amely kitűzi az elérendő célokat, meghatározza a fejlesztési irányokat és programokat, továbbá, hogy az egyes szereplők mindehhez hogyan járulhatnak hozzá.

Térségi turisztikai összefogás, zárandokutak

Egységes turisztikai marketing nemcsak a település területére vonatkozóan szükséges. Ugyan Súr kiemelkedő természeti környezetben helyezkedik el, idegenforgalmi látványosságainak, turisztikai programjainak száma jelenleg még alacsony. A település jelenleg nem képes a „többnapos turizmus” számára megfelelő számú és színvonalú szolgáltatást nyújtani. A települési turisztikai szolgáltatások, fejlesztések mellett nagy hangsúlyt kell fektetni a térségi turisztikai összefogásra. A szomszédos települések összefogásával, egységes turisztikai marketing kialakításával lehetőség nyílik a térség turisztikai vonzerejének növelésére, az egymást kiegészítő, egymással nem konkuráló települési turizmusfejlesztés kialakítására. A térségi turizmus fejlesztésének alapját a kistérségi településekkel való együttműködés, a zárandokútvonal menti települések összefogása illetve Bakonyalja turizmusában érintett önkormányzatok szövetsége adhatja. A három megye határán fekvő település partnerei lehetnek még a fejlesztésben érdekelt megyei önkormányzatok. Potenciális partnerek a vállalkozók és a civil szervezetek, akikkel összefogva biztos sikeres lesz a tervek megvalósítása. A térség turisztikai fejlesztéseinek célja a terület természeti és a kultúrtörténeti értékeinek hosszú távú megőrzése és védelme, a természetvédelem és az idegenforgalom koordinációján alapuló együttműködés és összehangolt térségfejlesztés megvalósítása.

<http://www.sur.hu/index.php/turizmus/kornyekbeli-latnivalok>

Ezt az együttműködést szélesíti ki a testvértelepülésekkel ápoló élő kapcsolat. Császártöltés és Feked, hasonló szép környezetben található, mint Súr és az ottani lakosokkal való találkozás erősíti az országon belüli személyes kötődést. A határon túli települések közül az erdélyi Sepsiszentgyörgy és a szlovákiai Hegysúr lakosaival építenek barátságot és várhatóan a közös pályázatokon való részvétellel előnyök is származhatnak ebből.

3.1.3. TÁRSADALMI KOHÉZIÓ ERŐSÍTÉSE

Egy település fejlődésének, a kijelölt úton történő haladásának meghatározó részét képezi az adott község lakossága, társadalmi aktivitása. A település céljai között ezért kiemelt szerepet kap a jövő generációinak helyben tartása, a helyi identitástudat erősítése, a település múltjának, történelmének megőrzése és jövőjének megteremtése.

Tematikus célok:

- **Helyi identitástudat erősítése**
- **Fiatalkorosztály helyben tartása**
- **Kulturális értékek körének bővítése**
- **Együttműködés a térség településeivel**

Helyi identitástudat erősítése

Súr lakosságának társadalmi felelősségvállalásának a tudatos és a folyamatos gondolkodásban és szemléletmódjában, valamint erőfeszítéseiben és tevékenységeiben kell megmutatkoznia. Minden emberi döntés, cselekedet hatással van a környezetre, a társadalom egyéb tagjaira, a község életére. A település érdekében tett erőfeszítések, a közös programokon való részvétel a településről alkotott külső véleményt és a belső véleményt, azaz a lakosok pozitív közérzetét, a településük szeretetét erősíti.

Súr akkor lehet igazán jól működő község, ha lakossága minél inkább részt tud venni a település életében. A civil aktivitás, a helyben élők tevékeny részvétele a falu életében olyan hatóerő, mely a lendületes fejlődés kulcsfontosságú eleme, így a különböző társadalmi csoportok aktivitásának felélesztése és erősítése kiemelt célként fogalmazódik meg.

A település civil élete jelenleg aktívnak mondható, számos civil szervezet működik a településen, azonban a szervezetek aktivitása tovább élénkíthető. A civil szervezetek aktivizálásával és új civil szervezetek létesítésével javítható a faluban élők lakóhelyükkel való kapcsolata. A lakosokat ösztönözni kell a civil szervezetekhez való csatlakozásra, a civil szervezetek számára pedig minél több lehetőséget kell biztosítani a falu vezetésének, hogy kibontakozhassanak, gyakorolhassák tevékenységüket. Ezáltal a helyiek községhez való kötődése erősíthető: ha már egy közösségnek, egy szervezetnek is részei, nehezebben hagyják el azt és magát a települést. A község fejlődésének egyik legfontosabb hajtóereje a közreműködő lakossági magatartás. Az önkormányzat és a falu életébe tevékenyen becsatlakozó lakossága együttműködve hatványozott hatásokkal képes Súr valódi, fenntartható fejlesztésére, így a társadalmi aktivitás célzott támogatása meghatározó cél.

Mivel a településfejlesztés mindenek előtt a lakosság érdekeit szolgálja, az életminőséget hivatott többek között javítani, a lakosság aktív közreműködése elengedhetetlen. A lakossági közreműködés által a fejlesztések célzottan a lakossági igényekhez lehet formálni, a lakosok sokkal inkább magukénak érzik az elérni kívánt célokat, a célok megvalósításában önként részt vállalnak, illetve a megvalósult fejlesztéseket jobban megbecsülik, ápolják. Bár a lakosság aktív közreműködése sok energiabefektetést igényel mind a település vezetősége, mind a lakosság részéről, a ráfordítás a jövőben megtérül, a településfejlesztés sokkal hatékonyabban tud folyni.

A közösségi terek kialakítása a lakosok települési kötődését erősítő eszközök egyike. A közösségi tereken a falu lakói összegyűlhetnek, programokat szervezhetnek, vagy csupán kellemes környezetben tölthetik el szabadidejüket. E helyszínek kiváló találkozási pontok, kapcsolatépítésre, közösség-formálásra nagyszerűen alkalmasak.

Fiatal korosztály helyben tartása

Súron kis mértékben ugyan, de van elvándorlás, ami legerőteljesebben a fiatal, pályakezdő korosztályt érinti. A fiatalok elvándorlása több, egymás hatását erősítő tényezőre vezethető vissza.

Súr község nem rendelkezik középfokú, illetve felsőfokú oktatási intézménnyel. A településen élő fiatalok az általános iskola elvégzése után, igen hamar elkerülnek a településről, és tanulmányaik előrehaladtával egyre távolabb kerülhetnek onnan. A fiatalokat megérinti adott esetben a nagyobb városok nyújtotta lehetőségek sokszínűsége, és végtelen tárháza, ám az ennek ellenére pályakezdőként mégis visszatérő fiatalok a településen jellemzően nem találnak szakképesítésüknek megfelelő munkalehetőséget. Ennek orvoslására törekedni kell a munkaerőpiac képesítésének megfelelő új vállalkozások településre vonzására, továbbá a megfelelő, szakképzett munkaerő biztosítása érdekében helyi felnőttképzések indítása szükséges. Az elvándorlásnak további oka az is, hogy a lakosság egy része, főleg a fiatalok,

elveszítették a lakóhelyükhöz való kötődésüket, nincsen szoros kapcsolatuk a szülőfalujukkal. A helyi identitástudat erősítésével részleteiben a *Helyi identitástudat erősítése* című pont foglalkozik.

A helyi fiatalság a környező városokat, Kisbért, Gyórt és Székesfehérvárt keresi fel, ha szórakozási lehetőségeket keres. Szükség van minden korosztály, de elsősorban a fiatalabbak számára olyan kulturált szórakozási lehetőségeket biztosító rendezvények, szakkörök, klubok szervezésére, melyek lehetővé teszik, hogy a helyi fiatalok kulturált módon tölthessék el szabadidejüket, közös programokat szervezhessenek, helyi ifjúsági közösséget építhessenek; illetve szükség van olyan közösségi terekre, amelyek teret adhatnak a közösségek, baráti társaságok találkozására.

Súron, ahogy számos magyarországi községben kismértékben ugyan, de jellemző a fiatal értelmiségiek elvándorlása. Az elvándorlás növekedésének elkerülése érdekében az önkormányzatnak kedvezményekkel és támogatásokkal kell a fiatal értelmiséget a helyben maradásra ösztönöznie. A lakáshoz jutás megkönnyítése, a hosszútávú munkalehetőséghez jutás elősegítése, a fiatalok vállalkozói tevékenységének támogatása egyaránt a helyben maradást segíti, illetve a fiatal értelmiség faluba való betelepülését segíti elő, ezzel megelőzve a település népességének csökkenését és az elöregedést.

Kulturális értékek körének bővítése

Egy település hagyományai és tradíciói nem a múlt statikus értékei, hanem fontos kiindulópontjai a jelennek. A múlt értékeit jelentős adottságot jelentenek amik a község jövőbeli fejlődését is befolyásolják. A múlt (helyi) hagyományainak ápolása nagyban hozzájárul a helyi közösség összekovácsolásához. A történeti múlt jeles eseményeinek felelevenítésével, a község hagyományainak feltárásával és azok ápolásával új, erős kapcsolat alakulhatnak ki Súr lakosai között. A helyi identitás a közös múlt, közös hagyományok, közös értékek ápolása mentén képes erősödni. Az erős helyi identitás pedig a községért való tenni akarás, az aktív civil élet és a megújulni képes társadalom felé vezet.

A település sportéletét a várva várt tornaterem élénkítheti fel.

A településen számos közösségépítő, hagyományőrző és kulturális rendezvény kerül évente megrendezésre. A legtöbb eseményeknek az információs és közösségi helyként is működő Művelődési ház ad helyet, a nagyobb forgatagok a faluközpontban, a főutca mentén kerülnek megrendezésre. A jövőben kiemelt feladat a település helyi hagyományainak, történelmének felélesztése, mely a helyi identitás tudat erősítése mellett a turisztikai vonzerő növelésében is fontos szerepet játszhat.

A közterek kulturális célú használatának megtremetésével, a terek, utcák közösségi térré való fejlesztésével további lehetőség nyílik a kulturális kínálat bővítésére, a meglévő hagyományok megőrzésére. A település hagyományait őrző évente megrendezésre kerülő rendezvények száma tovább bővíthető. A megfelelő közösségi terek kialakítása lehetőséget teremt különböző ifjúsági- és családi programok, falunap, sportnap, majális szervezésére. A család minden tagjának, fiataloknak és időseknek egyaránt programot biztosító rendezvények összehozzák a falubelieket és erősítik a kapcsolatot a lakosok között.

Az infrastrukturális keretek biztosítása mellett fontos a szervezeti háttér megteremtése, a kulturális és szabadidős programok szervezését az önkormányzattal együttműködve aktív, lelkes civil szervezetek feladata.

Együttműködés a térség településeivel

A térségi kapcsolatok erősítése egyrészt a Kisbéri járás településeivel való szorosabb kapcsolatot, másrészt a Veszprém és Fejér megyében fekvő szomszédos településekkel való kapcsolat erősítését jelenti.

A járási települések már az eddigiekben is folytattak együttműködéseket különböző, elsősorban a feladatellátás és az infrastruktúra területén, ezek bővítése a jövőben is szükséges.

Súr számára elsősorban a turizmus, valamint a közlekedésfejlesztés területén jelentene előrelépést a járási településekkel való szoros együttműködés. A szomszédos települések összefogásával, egységes turisztikai marketing kialakításával lehetőség nyílik a térség turisztikai vonzerejének növelésére, az egymást kiegészítő települési turizmusfejlesztés kialakítására. A közlekedésfejlesztés területén elsősorban a kerékpáros közlekedés közös megvalósítása, fejlesztése a cél.

Az összefogás által a települések közötti kapcsolat szorosabbra fűzhető. A települések összefogva nagyobb sikerrel pályázhatnak hazai, illetve EU-s pályázatokra is.

A Kisbéri járási települések közül kiemelt kapcsolatot kell létesíteni a járásközponttal Kisbérrel, továbbá a megyeszékhellyel, Tatabányával, mivel a középfokú ellátások (középiszkola, egészségügyi szakrendelés stb.) egyaránt a szomszédos városokban található meg. A kapcsolat további erősítése, megszilárdítása éppen ezért kiemelkedő jelentőségű, hogy a sári lakosok számára a középfokú ellátás is biztosítva legyen.

Súr és a szomszédos Ácsteszer, Csátka települések a településeket érintő feladatellátás területén szorosan együttműködnek. A társulások és koncepciók alapvető célkitűzése a térség turisztikai fellendítése, valamint természeti- és kulturális értékeinek megőrzése.

3.1.4. ÉLHETŐ TELEPÜLÉS MEGŐRZÉSE

A helyi lakosság közérzetét és életminőségét közvetlenül befolyásolja az őket körülvevő környezet állapota, illetve, hogy a települési szolgáltatások milyen mértékben és minőségben hozzáférhetőek helyben. Az Önkormányzat számára fontos cél, hogy a lakosság minél több és színvonalasabb szolgáltatást tudjon igénybe venni és mindezt rendezett, igényes környezetben, fenntartható, környezetbarát módon tegye.

Tematikus célok:

- **Lakókörnyezet modern, minőségi fejlesztése**
- **Településkép védelme, építészeti- és természeti értékvédelem**
- **Települési szolgáltatások körének bővítése és az alapfokú ellátás biztosítása**

Lakókörnyezet modern, minőségi fejlesztése

A lakókörnyezet minőségi fejlesztése infrastrukturális szinten, illetve a közterületeken egyaránt szükséges. Az infrastrukturális fejlesztések széleskörű intézkedéseket foglalnak magukba. A települési közlekedéshálózat minőségi fejlesztése során elődleges cél a belterületi úthálózat minőségének fenntartása, valamint további fejlesztése, emellett a kerékpárúthálózat kiépítése és a település gyalogos közlekedési rendszerének erősítése. A kerékpárutak kiépítése erősíti a térség településeinek kapcsolatrendszerét, turisztikai potenciálját.

A kellemes, vonzó lakókörnyezet magában foglalja a rendezett közterületeket és zöldfelületeket egyaránt. A közterületek minőségi fejlesztése többek között az utak menti árkok karbantartását, közterületi utcabútorok elhelyezését, a közterületek gondozását jelenti. A lakókörnyezet minőségéhez nagyban hozzájárul a közterületi zöldfelületek állapota, a közterületeken alkalmazott növényfajok. Egy minőségi zöldfelületi rendszer ismérvei a folyamatos gondozottság, a növényállomány tekintetében az egységesség, és az adott tájegység területén honos fajok alkalmazása. A település közösségének erősítése, a lakókörnyezet minőségi fejlesztése érdekében a jövőben hangsúlyt kell fektetni a település területén lévő közösségi célú zöldfelületek (mezítlábas park), játszóterek számának növelésére, közösségi találkozóhelyek kialakítására. Az új zöldterületek kialakítása mellett fontos a meglévő zöldterületek – játszótér, focipálya, Önkormányzat környezete, kiemelten a Kossuth Lajos utca menti terület állapotának folyamatos javítása. A közterületek és zöldterületek korszerűsítése és kialakítása során célszerű egységes településképi arculatra törekedni.

Településkép védelme, építészeti- és természeti értékvédelem

Súr település régi településrészein tradicionális utca és térszerkezet, hagyományos népi építészeti jegyek figyelhetők meg. A településmag egységes utcaképe, a hagyományos telekszerkezet, az utca vonalvezetése, és beépítési struktúrája szinte változatlan formában fennmaradt. A hosszú, keskeny telkeken oldalhatáron álló, utcára merőleges nyeregtetős épületek álltak. A szegényebb házak esetében csak az eresz nyúlt szélesebben ki az udvari homlokzat mentén, a gazdagabbak oszlopokkal vagy pillérekkel tagolt tornácot építettek. Számos lakóépület őrzi még a térségre jellemző, hagyományos építészeti vonásokat. A Kossuth Lajos utca Súr főutcája, itt található a település központja és a kiemelt középületek, templomok is. A településen is megfigyelhető az ország egész területére jellemző tendencia, miszerint a 60-as, 70-es években a hagyományos vidéki házak jelentős részét elbontották, vagy átépítették illetve helyükre sátoztetős „kockaházak” épültek.

A települési környezet minőségét nagyban befolyásolja annak épített környezete. Kiemelt figyelmet kell szentelni a megmaradt értékek megóvására, a településkép védelmére, a településképet zavaró, idegen beépítések megakadályozására, melynek egyik eszköze lehet a védelmi szabályok megalkotása. A településképi arculati kézikönyv, a településképi rendelet valamint a helyi építési szabályzat megalkotása során egy, a tradicionális épületek tömegét és értékét megőrző, ahhoz igazodó és azt továbbvivő kortárs épületek építését lehetővé tevő szabályozás megalkotása a cél.

Súr természeti értékekben igen gazdag település. E területek természetvédelmi jelentősége az ökológiai értékes élőhelyekben, az itt élő védett állat- és növényfajokban rejlik. Ezen területek értéke az élővilág valamennyi tagja számára – beleértve az embert is – igen fontos. A települési természeti területek kondicionáló hatása nagyban befolyásolja a szomszédos lakóterületek mikroklímáját, minőségét. Ezen értékek védelmét maximálisan szem előtt kell tartani, a természeti területek területhasználatát úgy kell alakítani, hogy az értékek ne károsodjanak, s a természeti területek terhelése is minimális legyen. A természeti értékek védelme azok bemutatásával, megismertetésével kezdődik, melynek egyik eszköze lehet a helyszíni bemutatás, tanösvények segítségével, valamint a korai, óvodás, iskolás korban megkezdett oktatás, ismeretterjesztés.

A természeti értékek megőrzése mellett kiemelt figyelmet kell fordítani az itt élőknek a környezetvédelemre is, amelynek során a környezeti elemek védelme mellett a zaj- és rezgésvédelemre, valamint a hulladékgazdálkodásra is figyelemre kell lenni. Ahhoz, hogy a lakosság aktívan és tudatosan védje a környezetét, szemléletformáló és ösztönző akciókra van

szükség az önkormányzat, illetve a helyi civil szervezetek részéről. Ezek során tudatosítható az emberekben a környezettudatos szemlélet (vízfogyasztás optimalizálása, szelektív hulladékgyűjtés, ökológiai növénytermesztés stb.) A felnőtt lakosságot sikeresen be lehet vonni a gyermekeik által, akik az óvodában, illetve az iskolában kapott környezeti nevelés során szerzett információkat otthon a szüleiknek átadva motiválhatják őket.

Települési szolgáltatások körének bővítése

Súr az alapfokú ellátás, szolgáltatások terén kedvező helyzetben van, hiszen az alapfokú oktatási, egészségügyi intézmények, gyógyszertár, posta egyaránt helyben megtalálhatók. A településen jelenleg nem működik bölcsőde. A település népességmegtartó erejének növekedésével, a születések számának emelkedésével szükségessé válhat a települési bölcsőde kialakítása. Az újabb generációk igényeinek kielégítésén túl kiemelt figyelmet kell fordítani a település időseinek szükségleteire is, melynek érdekében a településen működő idősek klubja mellett idősek nappali ellátását biztosító intézmény létrehozása is cél. A megfelelő intézményi ellátottság mellett igen fontos a település intézményeinek akadálymentes megközelítése, valamint a megfelelő számú közterületi gépjármű parkoló és kerékpártároló biztosítása.

A településen lévő szolgáltatások fontosak a településen élők, valamint a beköltözők számára, a minőségi lakókörnyezet feltételei, így ezek a település vonzerejét növelik. Az ellátás fenntartása, fejlesztése a jövőben is fontos feladat. Az ellátás fenntartása érdekében elengedhetetlen a helyi kis vállalkozások támogatása, a vállalkozások fennmaradásának segítése, a működéshez szüksége kedvező feltételek biztosítása. Az önkormányzat települési területeinek megfelelő szabályozásával, különböző kedvezményekkel, adókedvezménnyel, közüzemi- és bérleti kedvezményekkel, illetve önkormányzati megrendelésekkel egyaránt hozzájárulhat a meglévő vállalkozások fennmaradásához, a lakosság vállalkozókedvének növekedéséhez, új vállalkozások létrehozatalához és ezzel együtt a települési szolgáltatások körének bővítéséhez.

A településen hiányzó valamennyi intézményi ellátás és szolgáltatás helyben történő biztosítása nem megoldható, ezért fontos a térség többi településével való együttműködés, hogy egymáshoz igazodva, megfelelő tájékoztatás mellett minden közfunkció könnyen elérhetővé váljon, még ha ahhoz másik településre kell is utazni.

3.2. A FEJLESZTÉSI CÉLOK ÉRTELMEZÉSE AZ EU CÉLKITŰZÉSEIVEL ÖSSZHANGBAN

Súr átfogó céljai illeszkednek az EU 11 tematikus céljához, melyek alapját képezik az uniós források elérhetőségének.

ÁTFOGÓ CÉL	Erős helyi gazdaság megteremtése, szelíd turizmus fejlesztése	Társadalmi kohézió erősítése	Élhető település megőrzése
EU TEMATIKUS CÉLOK			
A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése.	✓		
Az IKT-hoz való hozzáférés elősegítése és e technológiák használatának és minőségének fokozása.	✓		
A KKV-k versenyképességének fokozása.	✓		
Az alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban.	✓		✓
Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése.	✓	✓	✓
Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése.	✓	✓	✓
A fenntartható közlekedés elősegítése és a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrák előtti akadályok elhárítása.	✓		✓
A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése.	✓	✓	
A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem.	✓	✓	✓
Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó, tanulásba.	✓	✓	
Az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fokozása.	✓	✓	

3.3. A FEJLESZTÉSI CÉLOK ÉRTELMEZÉSE AZ OFTK CÉLKITŰZÉSEIVEL ÖSSZHANGBAN

Az OFTK értelmében a nemzeti jövőkép az alábbiak szerint kerül megfogalmazásra: „Magyarország 2030-ban Kelet-Közép-Európa egyik vezető gazdasági és szellemi központja lesz, lakosságának biztonságos megélhetést biztosító, az erőforrások fenntartható használatára épülő versenyképes gazdasággal, azzal összefüggésben gyarapodó népességgel, megerősödött közösségekkel, javuló életminőséggel és környezeti állapottal.”

A nemzeti jövőkép elérése érdekében négy hosszú távú átfogó fejlesztési cél, továbbá tizenhárom specifikus cél (hét szakpolitikai jellegű és hat területi cél) került megfogalmazásra.

Súr átfogó céljai illeszkednek Magyarország céljához, ezáltal hozzájárulnak a nemzeti célok megvalósulásához. Az ország szakpolitikában érvényesítendő és területi specifikus céljai közül az alábbiakat kiemelkedően szolgálják a település célkitűzései:

Szakpolitikában érvényesítendő specifikus célok

- Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és –ellátás
- Kreatív, tudásalapú társadalom, piacképes készségek, K+F+I
- Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom
- Versenyképes, innovatív gazdaság
- Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, és környezetünk védelme
- Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság

Területi specifikus célok

- Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése
- Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés
- Összekapcsolt terek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása

ÁTFOGÓ CÉL	Erős helyi gazdaság megteremtése, szelíd turizmus fejlesztése	Társadalmi kohézió erősítése	Élhető település megőrzése
ÁTFOGÓ OFTK			
Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés	✔		
Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom	✔	✔	✔
Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme	✔		✔
Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet	✔		✔

3.4. A FEJLESZTÉSI CÉLOK ÉRTELMEZÉSE AZ EGYES TELEPÜLÉSRÉSZEKRE

Súr területén a fejlesztési célok értelmezése szempontjából két településrész került lehatárolásra:

- Belterület
- Külterület

A fejlesztési célok többsége a település egész területét érinti. Ilyenek leginkább a horizontális célok, amelyek mindenhol érvényesítendőek, illetve a területhez ténylegesen nem köthető fejlesztések. A célok kisebb része az egyes településrészekben fejt ki leginkább hatását.

Az alábbi mátrixban összesítve mutatjuk be a településfejlesztési koncepció célrendszerét és a településre, településrészekre vonatkozó fejlesztések közötti kapcsolatokat.

CÉLOK	SÚR	TELEPÜLÉSRESZEK	
		Belterület	Külterület
3.1.1. Erős helyi gazdaság megteremtése			
Meglévő gazdasági szereplők támogatása, új vállalkozások betelepülésének ösztönzése			
Agrárkultúra sokoldalú fejlesztése			
3.1.2. Szelíd turizmus fejlesztése			
Természeti értékeken alapuló turisztikai fejlesztések			
Lovassport és lovas turizmus fejlesztése			
Turisztikai infrastruktúra fejlesztése			
Térségi turisztikai összefogás, zarándokutak			
3.1.3. Élhető település megőrzése			
Lakókörnyezet modern, minőségi fejlesztése			
Településkép védelme, építészeti- és természeti értékvédelem			
Települési szolgáltatások körének bővítése			
3.1.4. Társadalmi kohézió erősítése			
Helyi identitástudat erősítése			
Fiatalkorúak helyben tartása			
Kulturális értékek körének bővítése			
Együttműködés a térség településeivel			

3.5. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMON KÖVETÉSE

3.5.1. A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZER

A településfejlesztési koncepcióban szereplő elgondolások megvalósítása érdekében a meglévő intézményrendszer koncepcionális célokkal való összehangolására van szükség. Súr Község Önkormányzata által fenntartott, illetve működtetett intézmények. Az Önkormányzat mellett a megvalósításban, valamint a nyomon követésben egyaránt fontos szerepet kell, hogy vállaljanak a helyi civilszervezetek.

3.5.2. JAVASLAT A VÁLTOZÁSOK NYOMON KÖVETÉSÉRE, A FELÜLVIZSGÁLAT RENDJÉRE

A településfejlesztési koncepcióban foglaltak megvalósulásának folyamatos nyomon követése, felülvizsgálata elsősorban a község érdeke. A monitoring célja felhívni a döntéshozók és a megvalósításért felelős szervezetek figyelmét a céloktól való esetleges eltérésre és összegezni az elvégzett feladatokat. Figyelni kell arra, hogy a célkitűzések elérése érdekében tett lépések a megfelelő időben történjenek, a megfelelő eszközökkel. A monitoring számos komplex feladatot foglal magában, az adatgyűjtéstől a koncepció esetleges szükséges módosításáig.

- Évenkénti rendszerességgel meg kell vizsgálni, hogy milyen lépések történtek a koncepció célkitűzésinek elérésére. Eltérés esetén be kell avatkozni, a kívánt cél elérése érdekében módosítani kell a meghatározott intézkedéseket.
- A fejlesztési koncepció felülvizsgálata, aktualizálása tízévenként szükséges, az elkészült felmérések, legfrissebb statisztikai adatok, egyéb új információk ismerete, illetve a koncepció megvalósulási folyamataiból levonható következtetések alapján.
- Figyelemmel kell kísérni a külső környezet változásait, amellyel szükség esetén összhangba kell hozni a célkitűzéseket, illetve azok megvalósulási eszközeit.
- Ki kell értékelni a már végrehajtott feladatok eredményeit, különös tekintettel a pályázati úton megvalósított fejlesztések pénzügyi és fizikai megvalósulására. A településfejlesztési feladatok teljesítéséről a közmeghallgatáson a polgármester évente beszámolót tart a község polgárainak. A közvélemény folyamatos tájékoztatása a helyi sajtón keresztül, illetve a helyben szokásos módon, a községi honlapon és a hirdetőtáblákon elhelyezett közlemények útján valósulhat meg.

4. RÉSZLETES CSELEKVÉSI PROGRAM

4.1. SÚR GAZDASÁGI PROGRAMJA 2019-2024

Súr község gazdasági programjának gerincét a polgármesteri program alkotja. 1990-től a megvalósult projektek mindegyike kizárólag pályázati támogatás keretében történt, ezért a jövőben is jobbra csak olyan fejlesztések valósulhatnak meg, amelyekhez támogatást is kap az önkormányzat. A fejlesztések folytatásához fő feladat a pályázatokhoz szükséges önerő előteremtése/kigazdálkodása és jól előkészített, megalapozott pályázatok benyújtása.

A 2014-19 években megvalósult fejlesztések
Kultúrház teljes körű felújítása, energetikai fejlesztés, napelem rendszer kiépítése
Községház hőszigetelése, fűtési rendszer korszerűsítése, napelem rendszer telepítése
Óvodafűtési rendszer korszerűsítése, napelem rendszer kiépítése
Akai utca útburkolat felújítása
Attila utca útburkolat felújítása, új járda építése, csapadékvíz elvezető rendszer helyreállítása
Honvéd utca útburkolat felújítása, csapadékvíz elvezető rendszer helyreállítása
Mező utca útburkolat felújítása
Táncsics utca útburkolat felújítása
Hársfa utca (Pipitér felé vezető) szakaszán új útburkolat készítése
Árpád utca alsó szakaszának útburkolat felújítása, csapadékvíz elvezető rendszer helyreállítása
Damjanich utca 6-34 házzszámok előtti szakaszának útburkolat felújítása, új járda építése és csapadékvíz elvezető rendszer helyreállítása
Kossuth utca páros oldalán járda felújítása
Súri patak alsó szakaszának (Mező utcai hídtól a Petőfi utcai gyalogos hídig) történő mederkotrása

Bár még pontosan nem ismertek a 2020 utáni időszak pályázati felhívásai, de a korábbi EU-s pályázatok döntési mechanizmusát ismerve arra lehet számítani, hogy uniós támogatások jó eséllyel 2022-re érkehetnek a településre. Az Európai Unió támogatási rendszer mellett 2019. évtől elindult a Magyar Falu program, ami a jövőben még nagyobb prioritást kaphat, ezért Súr számára kiemelt feladat a Magyar Falu Program pályázati rendszerének kihasználása.

A 2014-2019 időszak alatt az önkormányzati rendszer működése és finanszírozása jelentősen átalakult. A korábbi normatív finanszírozást felváltotta a feladatfinanszírozás, az önkormányzati működést és gazdálkodást pedig egy internetalapú online alkalmazás (ASP) felügyeli. A feladatfinanszírozás lényege, hogy az önkormányzati törvényben meghatározott kötelezően ellátandó önkormányzati feladatok ellátásához biztosít hozzájárulást az állam. Ez a hozzájárulás néhány feladat esetében túlf finanszírozott, de többségében nem fedezi a kiadásokat; valamint további probléma, hogy a túlf finanszírozott feladatok esetében fel nem használt finanszírozást más alulf finanszírozott feladat ellátására nem lehet felhasználni, azt a Magyar Államkincstár részére vissza kell fizetni. Újabb bizonytalanságot okoz a gazdasági program tervezésekor, hogy miként változik meg az önkormányzatok által betöltött szerep, milyen lesz a törvényi szabályozás, és főként milyen anyagi lehetőségei lesznek. A település méretéből, vállalkozási – gazdasági szerkezetéből adódóan elsősorban a működési kiadások, mint óvodai működés biztosítása, egészségügyi alapellátás működtetése, a közvilágítás, temető fenntartása, településüzemeltetés, igazgatási feladatok ellátása, azaz a kötelező önkormányzati feladatok ellátása, a biztonságos működéshez szükséges források előteremtése az elsődleges.

A közeljövőben megvalósuló, tervezett fejlesztések
A Béke utca útburkolat felújítása 14,5 M Ft pályázati támogatással 2020-ban megvalósult
A konyha technológiai korszerűsítésére 29 M Ft pályázati támogatással 2020-ban megvalósult
Közfoglalkoztatási program keretében az iskola udvarán járdaépítés 2019-ben megvalósult
Az evangélikus egyházközség gyülekezeti házának kerítéséhez a járdaszakasz felújítása
Közfoglalkoztatási program keretében az Árpád utcai közösségi ház építésének folytatása
A Magas utcában a mezítlábas park kialakítása, tereprendezés, parkosítás, növényültetések
Benyújtott pályázatok, melyek pozitív döntés esetén valósulhatnak meg
Magyar Falu program keretében a Dankó utca útburkolat felújítása. Igényelt támogatás: 30 M Ft
Magyar Falu program keretében kommunális gépek / eszközök beszerzése 15 M Ft értékben (fünyíró traktor, fűkaszák, fűnyírók, sövényvágók)
Az óvodának udvari játékok beszerzése saját forrásból 2020-ban; bővítés tornaszobával, felzárkóztató, orvosi és nevelői szobával 2021-ben TOP pályázatból 80 M Ft igényelt támogatás keretében
Agrárminisztérium zártkerti revitalizációs program keretében az Urasági Szőlődomb feletti út egy szakaszának aszfaltozása, valamint vadvédelmi kerítés építése 10 M Ft támogatás felhasználásával 2020-ban megvalósult
Előkészítés alatt levő projektek
A Posta Zrt és a Takarékbank Zrt között az üres banki épület Magyar Posta részére történő értékesítése, a posta épület átköltöztetése az üres takarékbank épületébe, hogy az ATM maradjon Súron. Így a posta épület önkormányzati tulajdonba kerülhet, melynek elbontása után közpark és parkoló kerülhet kialakításra. 2020-ban a posta épület megvásárlása megtörtént
Tornaterem létesítése MNSK 2021-ben megvalósíthatósági tanulmányt készít

Forrás: <http://www.sur.hu/index.php/onkormanyzat/polgarmesteri-program>

4.2. GAZDASÁG

4.2.1. Vállalkozásfejlesztés

- Munkahelyteremtő vállalkozás letelepedésének segítése, vállalkozóbarát környezet kialakítása
- Helyi termékek piacának megteremtése
- Helyi vállalkozások támogatása a pályázati források elérése érdekében
- Napelem-park (alternatív energia mező) számára terület biztosítása

4.2.2. Vagyongazdálkodás

- Külterületi utak kimérése, telekhatárok rendezése
- Az 5 évvel korábban értékesített, de a beépítési kötelezettséget nem teljesített telektulajdonosoktól az építési telkek visszavásárlása, majd új feltételekkel történő értékesítése

4.3. TÁRSADALOM

4.3.1. Önkormányzati kommunikáció, képviselő-testületi munka, lakossági kapcsolattartás

- Helyi civil szervezetek, közösségek döntés előkészítő folyamatba való fokozottabb bevonása és tevékenységük támogatása

- A képviselői munka segítése az elektronikus kommunikáció eszközeivel a hatékony, gyors, interaktív munka megteremtése érdekében
- Naprakész lakossági tájékoztatás, nyitott fórumok szervezése

4.3.2. Közös Önkormányzati Hivatal, helyi közigazgatás

- A közös önkormányzati hivatal kialakításakor a legfontosabb cél: a lakosság minél teljesebb körű magas szintű, korrekt, udvarias, helyben történő kiszolgálása; a működés biztosításához pénzügyi fedezet megteremtése
- Az elektronikus ügyintézés egyre szélesebb rétegeket elérő kiterjesztése, a hivatali munkatársak naprakész ismereteinek biztosítása (szakmai rendezvényeken, tanfolyamokon történő részvétel)

4.3.3. Egészségügyi és szociális ellátások terén kiemelt feladatok

- Az egészségügyi infrastruktúra folyamatos fejlesztése (fogászat)
- A központi orvosi ügyeleti ellátás színvonalas működtetése
- Különböző szűrőprogramok rendszeressé tétele
- Települési Egészségterv megalkotása és megvalósítása
- A szociális ellátási feladatok magas színvonalú elvégzése; az idősek, nyugdíjasok szabadidő eltöltési lehetőségeinek biztosítása
- A házi segítségnyújtás és a szociális ebéd kiszállítás megszervezése az Együtt Súrért Egyesülettel együttműködve

4.3.4. Nevelés – oktatás, óvoda fejlesztés, felnőttoktatás szervezése

- Cél, hogy a gyermekek a jövőben is helyben járjanak iskolába, ezért a KLIK-kel együttműködve az általános iskola eszközellátottságának folyamatos javítása, bővítése, intézményi karbantartási munkák ellátása
- A mindennapos testnevelés órák helyszínének megteremtése, tornaterem építése
- Óvodai nevelés területén a nevelő munka személyi és tárgyi feltételeinek megteremtése, a hatékony és takarékos működés biztosítása; udvari játékok fejlesztése, csoport- és nevelői szobák felújítása
- Felnőttoktatás területén a lakossági igényeken alapuló képzések helyben történő biztosítása (jogosítvány, idegen nyelv oktatás, számítógép használati tanfolyam, stb.)

4.3.5. Ifjúság

- Az ifjúsággal való törődés területén az egyházak aktívan részt vállalnak a feladatellátásban, ezért az egyházi közösségek ezirányú munkájának segítése, a Beáta Nyaraló épület karbantartási és üzemeltetési feladatainak átvállalása
- A fiatalok élet- és közösségi terének biztosítása, az aktív életmód feltételeinek megteremtése (közösségi ház ifjúsági alkalmakra történő kiadása, gördeszka- és bringapálya kialakítása)
- A felsőoktatási intézményekben továbbtanulók, szociálisan rászorulóknak támogatása a Bursa Hungarica ösztöndíj-rendszeren keresztül

4.3.6. Művelődés és kultúra, sport támogatás

- Közösségi ház kialakításának befejezése, a lakosságot, ifjúságot kiszolgáló eszközök/játékok beszerzése, a közösségi ház programokkal történő megtöltése (klubfoglalkozások megszervezése)
- Színvonalas települési rendezvények szervezése (Falunap, Szüreti felvonulás, Mobilitás hete, Falukarácsony, Adventi gyertyagyújtás, Nemzeti alkalmaink, jeles napok ünneplése)

- Tájház kialakítása, ahol bemutatásra kerülhet Súr története, népi értékeinek, hagyományainak bemutatása
- Amatőr művészeti csoportok, zenekarok, kezdeményezések felkarolása, támogatása
- A sportpálya és öltöző közötti önkormányzati területen kialakított Szabadidő és Sportcentrum, Rendezvénytér további fejlesztése – színpad lefedés megoldása, tároló épület építése
- Kialakított gyalogos-, kerékpáros és lovas túraútvonalak karbantartása
- Gyalogtúrák, sportrendezvények szervezése
- Labdarúgás sportág újraélesztése

4.4. KÖRNYEZET

4.4.1. Környezetvédelem

- Súr egyik legnagyobb értéke – a csodálatos földrajzi fekvése mellett – a települést körülvevő környezeti értékek: táj, levegő, így kiemelt feladat ezek megőrzése
- A táj megőrzésének érdekében a művelési ág szerinti földhasználat kikényszerítése a földhivatallal, növény- és talajvédelmi hatósággal együttműködésben
- A jó minőségű, tiszta levegő megőrzése, melynek érdekében a lakossági tüzgyújtás további szabályozása, az illegális és fűtési célú szemétegetések elleni fellépés a környezetvédelmi hatósággal együttműködve
- Az illegális szemétkerakások megelőzése érdekében a külterületi útszakaszok melletti szemétygyűjtés, a közhasznú dolgozók mellett önkéntes helyi lakosság bevonásával
- Preventív célú nevelés, oktatás, tájékoztató fórumok/előadások tartása a környezetvédelem területén

4.4.2. Településüzemeltetés

- Parkoló létesítés a településközpontban
- Önkormányzati konyha konyhatechnológiai korszerűsítése
- Belterületi utak felújítása (Dankó utca, Széchenyi utca, Rákóczi utca, Csatkai utca, Zenedomb utca, utcavégeket összekötő szakaszok)
- Településrendezési terv teljes felülvizsgálata
- Új utca nyitása – Magyar Falu Program keretében biztosított Falusi CSOK igénybeviteléhez önkormányzati telkek kialakítása
- Külterületi utak járhatóságának biztosítása
- Járdák felújítása
- Buszmegállók felújításának folytatása
- Kommunális feladatellátás közparkjának korszerűsítése (fünyírótraktorok, fűkaszák, sövényvágók beszerzése)
- Parkosított közterületek fenntartása, további területek növényekkel történő beültetése
- A település köztisztasági feladatainak folyamatos ellátása közcélú munkások bevonásával

4.4.3. Telekommunikáció

- Teleház továbbfejlesztése újabb, korszerűbb informatikai eszközök beszerzésével
- Telekommunikációs eszközök felhasználói szintű megismertetése a lakossággal
- Községi Falu-tv működtetése, a helyi-tv adásának a háztartásokba történő eljuttatása (youtube csatorna üzemeltetésével)
- Interaktív, élő települési honlap, közösségi oldal üzemeltetése

4.4.4. Idegenforgalom

